

Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych

ul. Szpitalna 5/5
00-031 Warszawa

Tel 22 828 91 28
Fax 22 828 91 29

biuro@fupp.org.pl
http://fupp.org.pl

Warszawa, dnia 22 sierpnia 2006 r.

**Szanowny Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości**

dot. uwag do autopoprawki do „projektu ustawy o dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej przyznawanej przez państwo osobom fizycznym”.

W odpowiedzi na pismo DLP. II - 440/13/04/06 z dnia 8 sierpnia 2006 roku Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych przedkłada swoje stanowisko w sprawie autopoprawki do projektu ustawy o dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej przyznawanej przez państwo osobom fizycznym /druk nr 29/.

1. Z punktu widzenia udziału studenckich poradni prawnych w systemie świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej uznać należy za pozytywne rozszerzenie zakresu tej pomocy na etap przedsądowy, bowiem pracujący w uniwersyteckich poradniach prawnych studenci nie mogą być ustanawiani pełnomocnikami procesowymi, natomiast przewidziany w przepisie art. 3 ust. 2 projektu ustawy (w obecnie proponowanym brzmieniu) katalog czynności świadczonych w ramach pomocy prawnej stanowi w zasadzie klasyczny zakres działalności klinik prawa. Postuluje się jednakowoż uzupełnienie art. 3 ust. 2 pkt 1) także o pomoc z zakresu prawa karnego, albowiem jak wskazują to badania prowadzone przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych pomoc z zakresu prawa karnego (pomoc ofiarom przestępstw jak i pomoc udzielana listownie osadzonym) jest drugą kategorią spraw pod względem liczebności.
2. Niemniej jednak, z praktycznego punktu widzenia, ograniczenie (w porównaniu do poprzednio określonego zakresu) pomocy prawnej wyłącznie do etapu przedsądowego (uprzednio tzw. pomoc podstawowa) i rezygnacji z proponowanej dotychczas tzw. kwalifikowanej pomocy prawnej wydaje się nieuzasadnione zwłaszcza, gdy świadczeniobiorcą byłby profesjonalny pełnomocnik lub podmiot zatrudniający bądź współpracujący z taką osobą.
3. Niestety nie zróżnicowano kategorii spraw objętych pomocą pod względem kosztów ich udzielania. Niewątpliwie, bowiem dużo prościej jest napisać wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu niż skomplikowaną opinię prawną czy pismo procesowe – poprzedzone analizą dokumentów. Stawki więc za każdą z tych czynności powinny zostać zróżnicowane.

Zarząd: Filip Czernicki (prezes) · dr Izabela Kraśnicka · dr Michał Królikowski · adw. Filip Wejman, LL.M. (Harvard) · dr Paweł Wiliński
Kolegium Programowe: prof. Roman Hauser · adw. Wojciech Hermeliński · r.pr. Zenon Klatka · dyr. Zaza Namoradze ·
· prof. Asha Ramgobin · prof. Edwin Rekosh · prof. Marek Safjan · prof. Leah Wortham · prof. Andrzej Zoll

4. Nietrafnym wydaje się przyjęcie, iż Krajowa Rada Pomocy Prawnej i funkcjonujące przy niej Biuro jest w stanie dokonać prawidłowej organizacji i wyboru ofert na świadczenie pomocy w skali całego kraju, przy uwzględnieniu miejscowych kryteriów i uwarunkowań, (373 powiaty) w czasie zaledwie kilku miesięcy. Wskazaniem wydaje się rozłożenie tego procesu w czasie, co znacznie ułatwi pracę Rady w pierwszym roku działalności.
5. Zaletą projektu jest uregulowanie skutków sytuacji, w których nikt z danego powiatu nie przystąpi do konkursu albo żaden podmiot nie zostanie wyłoniony albo konkurs zostanie unieważniony. Niemniej jednak obawiamy się, iż rozwiązanie to nie gwarantuje, iż nawet przyjmując za punkt wyjścia maksymalne stawki znajdzie się podmiot, który będzie zainteresowany zawarciem umowy.
6. Wydaje się, że ze względów praktycznych jak i logistycznych umowy na świadczenie pomocy przedsiębiorczej powinny być zawierane na minimum 2 lata (patrz. Art. 16. ust. 1) tak, aby zarówno podmiot udzielający pomocy mógł zaplanować swój budżet w dłuższej perspektywie czasowej, jak też Rada nie musiała zbyt często organizować tak wielkich konkursów.
7. Należy zwrócić uwagę na nieostry zapis art. 33 ust. 2: „termin udzielenia pomocy prawnej”. Jego odpowiednie zdefiniowanie będzie miało znaczenie dla późniejszego rozliczenia sprawy. Z praktyki studenckich poradni prawnych wynika bowiem, że opinia wydana klientowi czasem nie kończy sprawy, a jedynie ją otwiera! Z tej więc przyczyny należy w uzasadnionych przypadkach dopuścić także dłuższy niż 30 dniowy termin udzielenia pomocy prawnej – np. do 60 dni.
8. Należy rozszerzyć krąg podmiotów uprawnionych do otrzymania pomocy. Poprzedni projekt uwzględniał sytuację, w której osoba mogła uzyskać pomoc nie tylko „ze względu na sytuację majątkową”, ale także „lub osobistą” (zmieniono art. 2). Ponadto uprzednio dopuszczano także „udzielenie pomocy prawnej w wypadkach niecierpiących zwłoki, w szczególności osobie zatrzymanej”.
9. Ponadto uważamy, że powinno się podnieść próg dochodów na osobę w rodzinie (zapisany w art. 6 ust. 2 i 3) z obecnego odwołującego się do minimum egzystencji na próg minimum socjalnego, co w znacznej mierze będzie odpowiadało rzeczywistym potrzebom społecznym i zwiększy wciąż niewielki krąg uprawnionych.
10. Wydaje się nieuzasadnionym zrezygnowanie z opiniodawczo-doradczego ciała, jakim miała być „Rada Koordynacyjna Pomocy Prawnej” (patrz art. 18 i 19 wcześniejszego projektu ustawy). Praca Rady nie wiąże się z znaczniejszymi kosztami, a może pełnić niezmiernie ważną funkcję w kreowaniu strategii rozwoju systemu dostępu do pomocy prawnej i społecznej kontroli działalności zarządzającej nowym systemem Krajowej Rady Pomocy Prawnej.
11. Niezbędnym jest wprowadzenie możliwości kontraktowania usług specjalistycznych (np. na rzecz: uchodźców, niepełnosprawnych, dzieci, handlu kobietami, itp.). Wiele organizacji pozarządowych specjalizujących się w danej dziedzinie prawa posiada ogromną wiedzę i doświadczenie, które może i powinno być wykorzystywane w skali całego kraju, zaś zapotrzebowanie na wybraną pomoc nie jest, aż tak duże aby tego typu usługi kontraktować w każdym powiecie.
12. Powinno dopuścić się także możliwość tworzenia konsorcjów składających się z kilku organizacji/podmiotów mających dzięki temu większy potencjał i możliwości spełnienia warunków wymaganych ustawą, aby prowadzić pomoc przedsiębiorczą.